

2к
МБ

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародного бізнесу та економічної теорії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

Антон ІАНГЕЛЕЙМОНОВ

2020 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Основи міжнародного бізнесу

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**

галузь знань: **29 «Міжнародні відносини»**

спеціальність **292 «Міжнародні економічні відносини»**

освітня програма **«Міжнародні фінанси»**

вид дисципліни: **за вибором**

факультет **Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу**

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

“ 28” серпня 2020 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: к. е. н., доцент кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії Дерід І.О.

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії

Протокол від “27” серпня 2020 року № 1

В.о. завідувача кафедри

(підпис)

Ірина ДЕРІД
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від “28” серпня 2020 року № 1

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми (керівником проектної групи) «Міжнародні фінанси» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Гарант освітньо-професійної програми (керівник проектної групи)
«Міжнародні фінанси» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

(підпис)

Ірина ШКОДИНА
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Основи міжнародного бізнесу» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародні фінанси» підготовки бакалавра спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»,

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни «Основи міжнародного бізнесу» є розкриття сутності та основних форм міжнародного бізнесу, аналіз середовища міжнародного бізнесу, вивчення специфіки менеджменту та маркетингу в міжнародному бізнесі.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни «Основи міжнародного бізнесу»:

- формування наступних загальних компетентностей:

ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, пошуку, оброблення та оцінювання інформації, процесів та явищ з різних джерел з метою виявлення проблем, формулювання висновків (рекомендацій), вироблення рішень на основі логічних аргументів, забезпечення якості виконуваних робіт з урахуванням національних та міжнародних вимог, адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК8. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків

ЗК9. Уміння бути критичним та самокритичним до розуміння чинників, які справляють позитивний чи негативний вплив на спілкування з представниками інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності та мультикультурності та поваги до них.

ЗК10. Здатність мотивувати та розробляти ефективну систему організації праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу.

ЗК11. Здатність брати участь у розробці проектів, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, діяти соціально відповідально і свідомо

- формування наступних фахових компетентностей:

ФК1. Здатність виокремлювати закономірності, характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів.

ФК2. Розуміння базових категорій та новітніх теорій, концепцій, технологій і методів у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку МЕВ.

ФК6. Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі.

ФК8. Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

ФК10. Здатність обґрунтовувати доцільність застосування правових, економічних та дипломатичних методів (засобів) вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні.

ФК11. Здатність застосовувати базові знання у сфері міжнародних економічних відносин з використанням нормативно-розпорядчих документів, довідкових матеріалів.

ФК12. Знання теоретичних основ та практичних навичок оцінювання й аналізу безпекової компоненти міжнародних економічних відносин.

ФК13. Здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами.

ФК14. Здатність застосовувати методи, правила і принципи функціонування МЕВ для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

ФК15. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

ФК 17 Здатність оцінювати загрози зовнішнього та внутрішнього середовища суб'єктів господарювання, використовувати сучасні механізми забезпечення їх фінансової безпеки.

ФК18 Розуміння специфіки місцевих, державних, міжнародних фінансів, фінансів суб'єктів господарювання.

ФК 19 Здатність використовувати базові знання і практичні навички у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання міжнародного фінансового ринку.

ФК 20 Розуміння змісту основних понять і законів міжнародного фінансового бізнесу

1.3. Кількість кредитів - 3

1.4. Загальна кількість годин - 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	-й
Семестр	
3-й	-й
Лекції	
32 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	год.
Лабораторні заняття	
Не заплановано	год.
Самостійна робота	
42 год.	год.
Індивідуальні завдання	
1 контрольна робота (5 годин із самостійної роботи на підготовку)	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають досягти наступних результатів:

ПРН 6. Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

ПРН 7. Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути критичним і самокритичним, розуміти детермінанти впливу на спілкування з представниками інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності та поваги до них.

ПРН 9. Розробляти та реалізовувати міжнародні проекти, працювати в проектних групах, мотивувати людей і рухатися до спільної мети, діяти соціально-відповідально та свідомо.

ПРН 11. Демонструвати знання та навички з ведення ділового протоколу та ділового етикету у сфері міжнародних економічних відносин, враховуючи особливості міжкультурного спілкування на професійному та соціальному рівнях, включаючи усну та письмову комунікацію державною та іноземними мовами.

ПРН 12. Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

ПРН 13. Визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України.

ПРН 15. Обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм МЕВ на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

ПРН 19. Ідентифікувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку. Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку; визначати механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів.

ПРН 21. Підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі.

ПРН 23. Відстоювати національні інтереси України з урахуванням безпекової компоненти міжнародних економічних відносин.

ПРН 25. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя для здобування знань, з метою підтримки професійної компетентності на високому рівні.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Сутність поняття міжнародний бізнес, роль міжнародного поділу праці в його розвитку, періодизація розвитку міжнародного бізнесу

Сутність поняття міжнародний бізнес і причини необхідності його вивчення. Сутність суспільного поділу праці, міжнародний поділ суспільної праці як основа міжнародного бізнесу. Періодизація розвитку міжнародного бізнесу: розвиток міжнародного бізнесу до періоду великих географічних відкриттів, комерційна ера розвитку міжнародного бізнесу, ера експансії, ера концесій, ера національних держав. Сучасний міжнародний бізнес.

Тема 2. Види міжнародного бізнесу

Купівля-продаж як форми міжнародного бізнесу: експорт (товарів та послуг), імпорт (товарів та послуг), реекспорт, реімпорт, торгівля ліцензіями. Міжнародний лізинг. Міжнародний аутсорсинг. Міжнародне кооперування виробництва. Міжнародні інвестиції як вид міжнародного бізнесу. Міжнародне кредитування та міжнародне страхування. Управлінський контракт.

Тема 3. Інтегровані корпоративні структури в міжнародному бізнесі.

Міжнародний стратегічний альянс та ТНК як основні форми корпоративної інтеграції в міжнародному бізнесі. Термін міжнародна компанія і його синоніми, що застосовуються у світовій економіці. Визначення ТНК. Організаційна структура ТНК.

Тема 4. Правові, технологічні та політичні аспекти міжнародного бізнесу

Правове середовище міжнародного бізнесу. Політичне середовище міжнародного бізнесу. Технологічне середовище міжнародного бізнесу.

Тема 5. Соціо-культурне середовище міжнародного бізнесу.

Основні чинники соціально-культурного середовища міжнародного бізнесу. Соціальна структура та її вплив на міжнародний бізнес. Характеристики і елементи культури. Способи комунікації, релігія, цінності та установки. Контекстуальний підхід Холла. Принцип культурних груп. Критерії Хофстеде. Культурні ризики в міжнародному бізнесі

Тема 6. Стратегічне планування в міжнародній фірмі.

Сутність стратегічного планування та стратегічних рішень в міжнародному бізнесі. Процедури стратегічного планування в міжнародній фірмі. Передумови успіху стратегії ТНК на основі теорії конкурентної переваги країн М.Портера. Типова практика розподілу функцій стратегічного планування між різними рівнями управління МНК

Тема 7. Міжнародний операційний менеджмент.

Особливості міжнародного операційного менеджменту. Виробничий менеджмент. Менеджмент міжнародних послуг. Страхування в міжнародних транспортних послугах. Управління ефективністю і якістю в міжнародних компаніях. Інформаційний менеджмент в міжнародному бізнесі.

Тема 8. Міжнародний маркетинг.

Міжнародне управління маркетингом (міжнародний маркетинг і бізнес-стратегії, маркетинг-мікс, стандартизація або адаптація). Міжнародна продуктова політика. Міжнародна цінова політика. Міжнародне просування товарів. Міжнародна дистрибуція.

Тема 9. Міжнародна реклама, міжнародний PR, соціальна відповідальність міжнародного бізнесу.

Сутність та види реклами. Поняття та особливості міжнародної реклами. Зростання світового рекламного ринку. Міжнародні рекламні агентства. Онлайн-реклама як одна з провідних форм міжнародної реклами. PR: наука про управління громадською думкою. Специфіка міжнародних зв'язків з громадськістю. Управління соціальною відповідальністю компаній, що діють на зарубіжних ринках.

Тема 10. Міжнародний франчайзинг як ефективний вид міжнародного бізнесу.

Специфіка міжнародного франчайзингу. Світовий досвід розвитку міжнародного франчайзингу та кількісні показники франчайзингу у світі. Сучасні тенденції в міжнародному франчайзингу. Прийняття рішення щодо обрання країни для міжнародного франчайзингу.

Тема 11. Лідерство і поведінка людей в міжнародних компаніях, міжнародне управління людськими ресурсами.

Поведінка індивіда в міжнародній компанії. Мотивація в міжнародній компанії. Лідерство в міжнародних компаніях. Міжнародне управління людськими ресурсами. Специфіка кадрових ризиків в МБ

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Сутність поняття міжнародний бізнес, роль міжнародного поділу праці в його розвитку, періодизація розвитку міжнародного бізнесу	7	2	2			3
Тема 2. Види міжнародного бізнесу	9	4	2			3
Тема 3. Інтегровані корпоративні структури в міжнародному бізнесі.	9	4	2			3
Тема 4. Правові, технологічні та політичні аспекти міжнародного бізнесу	7	2	2			3
Тема 5. Соціо-культурне середовище міжнародного бізнесу.	8	4	1			3
Тема 6. Стратегічне планування в міжнародній фірмі.	6	2	1			3
Тема 7. Міжнародний операційний менеджмент.	7	4				3
Контрольна робота	7		2			5
Тема 8. Міжнародний маркетинг.	6	2	1			3
Тема 9. Міжнародна реклама, міжнародний PR, соціальна відповідальність міжнародного бізнесу.	8	4	1			3
Тема 10. Міжнародний франчайзинг як ефективний вид міжнародного бізнесу	6	2	1			3
Тема 11. Лідерство і поведінка людей в міжнародних компаніях, міжнародне управління людськими ресурсами.	5	2	1			2
Підготовка до екзамену	5					5
Усього годин	90	32	16			42

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Сутність поняття міжнародний бізнес, роль міжнародного поділу праці в його розвитку, періодизація розвитку міжнародного бізнесу	2
2	Тема 2. Види міжнародного бізнесу	2
3	Тема 3. Інтегровані корпоративні структури в міжнародному бізнесі.	2
4	Тема 4. Правові, технологічні та політичні аспекти міжнародного бізнесу.	2
5	Тема 5. Культурне середовище міжнародного бізнесу. Тема 6. Стратегічне планування в міжнародній фірмі.	2
6	Контрольна робота за пройденими темами	2
7	Тема 8. Міжнародний маркетинг. Тема 9. Міжнародна реклама, міжнародний PR, соціальна відповідальність міжнародного бізнесу.	2
8	Тема 10. Міжнародний франчайзинг як ефективний вид міжнародного бізнесу. Тема 11. Лідерство і поведінка людей в міжнародних компаніях, міжнародне управління людськими ресурсами.	2
	Разом	16

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Підготуватися за рекомендованою літературою до питань, винесених на семінарське заняття за темою 1. Прочитати рекомендовані наукові статті. Підготуватися до дискусії	3
2	Підготуватися за рекомендованою літературою до питань, винесених на семінарське заняття за темою 2. Прочитати рекомендовані наукові статті. Підготуватися до дискусії	3
3	Підготуватися за рекомендованою літературою до питань, винесених на семінарське заняття за темою 3. Прочитати рекомендовані наукові статті та розділи навчальної літератури. Підготуватися до дискусії	3
4	Підготуватися за рекомендованою літературою до питань, винесених на семінарське заняття за темою 4 . Прочитати рекомендовані наукові статті. Підготуватися до дискусії. Підготувати доповідь за обраною країною по політичним ризикам цієї країни.	3
5	Підготуватися за рекомендованою літературою до питань, винесених на семінарське заняття за темою 5 . Прочитати рекомендовані наукові статті.	3

	Підготуватися до дискусії	
6	Підготуватися за рекомендованою літературою до питань, винесених на семінарське заняття за темою 6 . Прочитати рекомендовані наукові статті. Підготуватися до дискусії. Письмово виконати завдання по стратегії Nestle	3
7	Підготуватися за рекомендованою літературою та конспектом з питань за темою 7 . Прочитати рекомендовані наукові статті.	3
8	За наданими питаннями підготуватися до написання контрольної роботи за пройденими темами	5
9	Підготуватися за рекомендованою літературою до питань, винесених на семінарське заняття за темою 8 . Прочитати рекомендовані наукові статті. Підготуватися до дискусії	3
10	Підготуватися за рекомендованою літературою до питань, винесених на семінарське заняття за темою 9 . Прочитати рекомендовані наукові статті. Підготуватися до дискусії. Підготувати приклади помилкових міжнародних рекламних кампаній.	3
11	Підготуватися за рекомендованою літературою до питань, винесених на семінарське заняття за темою 10 . Прочитати рекомендовані наукові статті. Підготуватися до дискусії. Кожному обрати франшизу http://bizrating.com.ua/franch/?act=franch&prices=0&region=0&cost=0&page=10 Розказати про умови франшизи, про цей бізнес і чому б ви це обрали	3
12	Підготуватися за рекомендованою літературою до питань, винесених на семінарське заняття за темою 11 . Прочитати рекомендовані наукові статті. Підготуватися до дискусії	2
13	За наданими питаннями підготуватися до екзамену	5
	Разом	42

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання представляє собою контрольну роботу, що виконується під час одного із семінарських занять. Питання для підготовки до контрольної роботи надаються заздалегідь студентам.

Контрольна робота містить 1 теоретичне питання, яке потребує розгорнутої відповіді і 5 питань, що потребують короткої відповіді, або тестів.

Приклад завдання

1. Дайте розгорнуту відповідь на питання. 5 балів
  - 1.1. Як соціальна структура та соціальна мобільність країни впливає на міжнародний бізнес?
2. Дайте короткі відповіді. По 2 бали
  - 2.1. Де зазвичай розташовані магазини безмитної торгівлі?
  - 2.2. Як називається зворотне ввезення в Україну товарів, що походять з митної території України, які раніше були вивезені за територію України і тепер з яких-небудь причин ввозяться назад?
  - 2.3 Що таке протекціонізм в міжнародних відносинах?
  - 2.4. Яка різниця між легальним та екстралегальним політичним ризиком в країні?
  - 2.5. Як називають закордонну господарську одиницю ТНК у вигляді юридичної особи, в якій головній компанії належить більше 50% капіталу?

7. Методи контролю

Метод контролю – це система дій, націлена на перевірку знань студента. У даному курсі дисципліни «Основи міжнародного бізнесу» використовуються наступні форми контролю:

усний контроль, що по своїй сутності передбачає діалог і перевірку репродуктивного відтворення студентом отриманої та самостійно знайденої інформації;

дискусія, що передбачає активний диспут між усією групою та викладачем стосовно знаходження відповіді на поставлене питання;

обговорення наукових статей з тематики семінарського заняття;

перевірка виконання письмових завдань, винесених на самостійну роботу студента за темою (надсилаються через платформу Moodle);

письмовий контроль у вигляді написання контрольної роботи, що містить як завдання, що потребують розгорнутої відповіді, так і питання з короткою відповіддю та тести;

підсумковий контроль у вигляді письмового екзамену.

У разі настання / подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної форми навчання надається можливість написати контрольну чи скласти екзамен дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Основи міжнародного бізнесу» (режим доступу: [https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=3273.](https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=3273))

Критерії оцінки успішності та результатів навчання

1. За кожне семінарське заняття встановлено максимальну кількість балів, що їх можна отримати, виконавши усі запропоновані завдання повно та без помилок. Зазвичай сюди входить відповідь на запитання, винесене на обговорення на семінарське заняття, або виступ з представленням завдання, винесеного у самостійну роботу студента, а також чіткі короткі відповіді студента на додаткові питання викладача в рамках, винесеної на обговорення теми. Якщо студент плутано та неповно відповідає на основне питання, не відповідає на додаткові питання – його бал знижується. Підвищити його студент може, проявляючи подальшу активність на семінарі, відповідаючи на питання, поставлені іншим студентам, якщо ті не знають відповіді. Бали також приносить участь в дискусії із обговорення проблемних питань за темою на основі прочитаних матеріалів та власних суджень. . Якщо студент вивчив питання до семінару, але не виконав письмове завдання із самостійної роботи - його бал також знижується.

2. У курсі дисципліни передбачено 1 контрольну роботу. Контрольна робота виконується в аудиторії (за певних обставин можливе написання контрольної роботи шляхом використання дистанційних технологій навчання) і передбачає певну кількість балів за кожне із завдань у варіанті. Повне і правильне виконання усіх завдань дає максимальний бал.

3. Підсумком вивчення дисципліни є складання письмового екзамену. Макет екзаменаційного завдання надається студентам заздалегідь разом із питаннями до екзамену. Біля кожного завдання в білеті проставлено максимальну кількість балів, що їх можна отримати за наявності чіткої, правильної відповіді.

Увага. У разі настання / подовження дії **обставин непоборної сили** (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної форми навчання певний відсоток семінарських занять може бути проведений в дистанційній формі (із використанням **платформи Moodle та Zoom**)

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота							Екзамен	Сума		
Семінарські заняття									Контрольна робота	Разом
T1	T2	T3	T4	T5,6	T8,9	T10,11	15	60		
5	5	5	6	7	7	10				

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література Основна література

- Актуальні проблеми міжнародного бізнесу : кол. монографія/ С. І. Архієреєв, В.О. Бабенко, Є. М. Воробйов та ін. ; за наук. ред. С. І. Архієреєва, В. І. Сідорова. – Харків: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2019. – 264 с.
- Гіл, Чарлз В.Л. Міжнародний бізнес: Конкуренція на глобальному ринку: Пер. з англ.- К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2011. – 856с.
- Гриффін Р., Пастей М. Международный бизнес. / Пер. с англ. – Х.: Питер, 2006. – 1088 стр. 12
- Дэниэлс Дж.Д., Радеба Ли Х. Международный бизнес: Внешняя среда и деловые операции: Пер. с англ. – 6-е изд. – М.: Дело Лтд, 1994. – 784с.
- История экономических учений. Учеб. пособие под ред. В.Автомова и др. М. – ИНФРА, 2003. гл.18, 19.
- Макогон Ю.В., Орехова Т.В. Международный менеджмент: Курс лекций. – Донецк: Дон НУ, 2003. – 277с.
- Международный менеджмент/ Под ред. ПивовароваС. Э.,Тарасевича Л. С., Майзеля А. И. —СПб: Питер, 2001. —576 с.:
- Міжнародний бізнес : підручник. 2 видання.-К.: ВПЦ «Київський університет», 2009. – 623 с.
- Міжнародний бізнес : підручник./ за ред. проф. В. А. Вергуна. – К.: ВАДЕКС, 2014. – 810 с.

10. Міжнародний бізнес в інформаційному суспільстві: Колективна монографія/ За ред. В.В. Рокочої. – К.: Університет економіки та права «КРОК», 2012. – 238 с.
11. Міжнародний менеджмент: Навч. посібник / Під ред. О.Б.Чернеги. – К., 2006.
12. Міжнародні інтеграційні процеси сучасності. Монографія/ А.С. Філіпенко, В.С. Будкін та ін./ К.: Знання України, 2004.
13. Новицький В.Є. Міжнародна економічна діяльність України. Підручник. К. 2003.
14. Панченко Є.Г. Міжнародний менеджмент. Навчально-методичний посібник. К.2014.
15. Пивоваров С., Тарасевич Л., Максимцев И. Международный менеджмент: Учебник для вузов. – СПб.: Питер, 2013. – 720 стр.
16. Управління зовнішньоекономічною діяльністю: Навч. посібник / За ред. проф. А.І.Кредісова. – 2-е вид., допов. – К.: ВІРА-Р, 2002.- 550с.
17. Філіпенко А.С. Міжнародні економічні відносини. Історія: Підручник. – К.: Либідь, 2016.
18. Хилл Ч. Международный бизнес. / Пер. с англ. – Х.: Питер, 2013. – 688 с.
19. Шобанов А.В., Аникеева-Науменко Л.О. Международный бизнес: Учебное пособие для бакалавров по направлению «Экономика». – М.: МГУПС (МИИТ), 2015. – 117 с.

Допоміжна література

1. Дэниелс Джон Д., Радеба Ли Х. Международный бизнес: внешняя среда и деловые операции. Пер. с англ., 6-е изд. — М.: Дело, 1998. — 784 с.
2. Міжнародний бізнес : навчальний посібник/ О. М. Файчук, С.В.Сидоренко. – К. : НУБіП України, 2016. – 236 с.
3. Уколов В. Ф., Кострюкова В.А. Международный бизнес и международный менеджмент: особенности взаимосвязей // Вестник университета. – 2014. – № 5. С. 36-40.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Top Globus. URL: <http://www.topglobus.ru/strany-evropa>
2. Country Report. URL: <http://www.eulerhermes.com/economic-research/country-risks/Pages/country-reports-risk-map.aspx#country-reports>
3. Doing business. URL: <http://russian.doingbusiness.org/rankings>
4. Готовые руководства по открытию бизнеса за рубежом URL: <https://www.openbusiness.ru/global-business/business-abroad/>
5. Продажа франшиз. URL: <http://bizrating.com.ua/franch/?act=franch&prices=0&region=0&cost=0&page=10>

11. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

– дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;

– дистанційно на платформах Modle) та Zoom в певному відсотку можуть проводитися практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль

самостійної роботи, можливе написання контрольної роботи, передбаченої навчальним планом;

– аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться практичні та семінарські заняття у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти **екзамен дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Основи міжнародного бізнесу», режим доступу: <https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=3273>.